

REVITALIZACIJA CITHARE OCTOCHORDE UZ CANTORESE

Oratorijski zbor crkve sv. Marka *Cantores sancti Marci* već 35 godina svojim djelovanjem njeguje kulturnu baštinu hrvatske sakralne glazbe i obogaćuje repertoar izvedbama stranih umjetničkih djela koja se rijetko čuju u Hrvatskoj. Osim pjevanja na nedjeljnim misama u crkvi sv. Marka na zagrebačkom Gornjem gradu, samostalnih cjelovečernjih koncerata, suradnji s brojnim ansamblima te nastupa na gotovo svim relevantnim manifestacijama u Hrvatskoj zbor je snimio i nekoliko nosača zvuka s hrvatskom sakralnom glazbom. Recentno, zbor je prouzveo i snimio oratorij »Golgota« Antuna Tomislava Šabana, a na zadnjem CD-u, nazvanu *Ossana va višnih*, koji je izdan u suradnji s Croatia Recordsom 2018., nalaze se tri poznate hrvatske mise. Niz izdanih nosača zvuka nastavlja se najnovijim, u izdanju Glasa Koncila – „Rosite nebesa“. Hrvatske adventske pjesme. Na visokoj umjetničkoj razini, pod dirigentskom palicom maestra Jurice Petra Petrača, *Cantoresi* izvode 12 hrvatskih narodnih adventskih popijevka koje su neizostavan dio liturgije došašća Crkve u Hrvata. Na CD-u se tako među ostalim nalaze skladbe *Zlatnih krila*, *Poslan bi anđel Gabrijel*, *Evo ide čas*, *O Marijo, prejasna zornice*, *O rumena zoro jasna* i *Zdrava Devica*.

Spomenute, ali i ostale skladbe na novom nosaču zvuka *Cantoresa* dio su najopsežnijega starijega tiskanoga zbornika crkvenih napjeva na hrvatskom i na latinskom jeziku *Cithare octochorde*, ili punim nazivom *Cithara octochorda seu cantus sacri latino-croatici* koji je stavljen za potrebe pjevanja u crkvama Zagrebačke biskupije. O njegovoj širokoj prihvaćenosti i upotrebi, kako u predgovoru CD-a piše Nina Vojtek Šabić, govore čak tri objavljena izdanja u tek malo više od pedeset godina (1701., 1723. i 1757.). Osim kao glazbena riznica, *Cithara* je važna i kao književnopovijesni izvor jer

je tijekom 17. i 18. st. književnost sjeverozapadnoga hrvatskoga prostora i tematski i generički ostala vezana većinom uz crkvenu retoriku, dodaje Vojtek Šabić.

Cithara octochorda, organizirana u osam cjelina prema blagdanima odnosno vremenu kroz godinu, sadrži latinske i hrvatske (kajkavske) misne stavke i crkvene popijevke. Napjevi se tako dijele na adventske, božićne, korizmene, uskrсне, napjeve za nedjelje kroz godinu, za blagdane u čast Djevice Marije, za svetačke blagdane te naposljetku napjeve iz mise za pokojne. Na kajkavskom jeziku, doznaje se iz priloga nosaču zvuka *Cantoresa*, da je u *Cithari* ukupno pedeset crkvenih pučkih popijevaka koje se pjevaju za vrijeme kršćanskoga bogoslužja ili za potrebe izvanliturgijskih pobožnosti te upravo one prevladavaju na kajkavskom jeziku. Većina ih također pripada adventskoj i božićnoj cjelini. Adventske su popijevke sabrane u *Cithari*, piše Vojtek Šabić, narativne i u trećem licu te pripovijedaju događaje vezane uz Navještenje ili uz Isusovo rođenje. Tu su također popijevke koje glorifikacijskim diskursom opijevaju Djevicu Mariju, a u njima prevladava molitveni diskurs ili pak prizvuk laude. Također, u adventskom se ciklusu popijevaka osim onih gdje hvali Bogorodica, mogu naći i one u kojima se hvali grad Nazaret.

Otprilike od polovice 19. stoljeća, otkriva autorica priloga, ponovno se javlja zanimanje kulturne javnosti za *Citharu octochordu* te ona od tada biva trajnim nadahnućem mnogim hrvatskim skladateljima među kojima su i Vatroslav Kolanđer, Franjo Dugan, Anselm Canjuga, Anđelko Klobučar, Mate Leščan, ali i onih manje poznatih skladatelja, takozvanih Kleinmeistera, kao što su Rudolf Tačlik, Josip Vallinger i Pero Ivanišić Crnkovački, čije su harmonizacije također značajan doprinos revitalizaciji repertoara *Cithare octochorde*. Svoj je doprinos toj revitalizaciji dao i oratorijski zbor crkve sv. Marka svojim novim nosačem zvuka izabravši upravo aranžmane popijevaka nekih od spomenutih skladatelja.

Mirta Fekeža